

Sygn. akt **III AUa 272/20**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Dorota Goss-Kokot

Sędziowie: Marta Sawińska

Renata Pohl

Protokolant: Karolina Majchrzak

po rozpoznaniu w dniu 2 lutego 2021 r. w Poznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy **S. M. (M.)**

przeciwko **Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w Z.**

o wysokość emerytury rolniczej

na skutek apelacji S. M. (M.)

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 20 stycznia 2020 r. sygn. akt IV U 2187/19

oddala apelację.

Renata Pohl	Dorota Goss-Kokot	Marta Sawińska
-------------	-------------------	----------------

UZASADNIENIE

Decyzją z 11.07.2019 r., znak: (...)Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, działając na podstawie przepisów ustawy z 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyznał S. M. prawo do emerytury rolniczej od 27.06.2019r. Organ rentowy ustalił, że wysokość emerytury rolniczej składającej się z części składkowej wynosi 313,33 zł, natomiast część uzupełniająca podlega zawieszeniu w 100% z powodu prowadzenia działalności rolniczej. Wskazał, że całość przysługującej do wypłaty kwoty odwołującemu będzie potrącana z tytułu zaległych składek, tak iż kwota do wypłaty wynosi o złotych miesięcznie.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł S. M. zaskarżając ją w pkt V i VII i domagał się jej uchylenia w tym zakresie. W uzasadnieniu odwołujący podniósł, iż organ rentowy w treści zaskarżonej decyzji nie wskazał żadnego przepisu prawnego, z którego wynikałyby uprawnienia organu do comiesięcznego potrącania kwoty 303,33 zł z przyznanej emerytury rolniczej, co stanowi 100% przyznanego świadczenia. Ponadto odwołujący powołując się na art. 5 ustawy z

dnia 10.05.2018 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych ustaw podniósł, przepisy te wprowadziły zmiany w zakresie kwoty wolnej od potrąceń i egzekucji.

Wyrokiem z 20.01.2020 r. Sąd Okręgowy w Zielonej Górze w sprawie o sygn. IV U 2187/19 oddalił odwołanie S. M..

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

S. M. i B. M. są właścicielami gospodarstwa rolnego o powierzchni 44,11 ha fizycznych, co stanowi 34,23 ha przeliczeniowych, położonego we wsi M., gmina S..

Ubezpieczony S. M. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresach: od 01.07.1977 r. do 31.12.1990 r., od 01.11.1992 r. do 29.02.2012 r. i od 29.08.2012r. do nadal.

W dniu 27.06.2019 r. S. M. wystąpił z wnioskiem do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o emeryturę rolniczą dla współwłaściciela gospodarstwa rolnego.

Na dzień 10.07.2019 r. wnioskodawca S. M. posiadał zadłużenie w opłacie składek za okres od stycznia 2004 r. do czerwca 2019 r. w wysokości 41.944,80 zł.

Po rozpoznaniu wniosku ubezpieczonego o emeryturę, zaskarżoną decyzją z dnia 11.07.2019 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, działając na podstawie przepisów ustawy z 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonemu S. M. prawo do emerytury rolniczej od 27.06.2019 r. Organ rentowy ustalił, że wysokość renty rolniczej składającej się z części składkowej wynosi 33,37% emerytury podstawowej co daje kwotę 303,33 złotych netto miesięcznie, przy czym całość powyższej kwoty będzie potrącana z tytułu zaległych składek na ubezpieczenie społeczne rolników, tak iż kwota do wypłaty wynosi 0 złotych miesięcznie.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji wydał zaskarżony wyrok, w którym oddalił odwołanie S. M..

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd I instancji stwierdził, że zaskarżona przez odwołującego decyzja z 11.07.2019r. jest wbrew twierdzeniom odwołującego prawidłowa. Podkreślił również, że S. M. w toku postępowania nie kwestionował istnienia zaległości składkowych przypadających w okresie od stycznia 2004 r. do czerwca 2019 r. a zatem, skoro posiada on zadłużenie z tytułu należnych składek na ubezpieczenie społeczne rolników, to organ rentowy jest uprawniony do potrącania z całej kwoty przyznanej mu emerytury rolniczej należności z tytułu zaległych składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Mając na względzie powyższe stwierdził, iż Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego prawidłowo dokonała potrącenia ze świadczenia wnioskodawcy.

Z tych względów Sąd Okręgowy, uznając odwołanie za nieuzasadnione, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. odwołanie oddalił.

Apelację od wyroku Sądu I instancji złożył odwołujący S. M..

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił nie uwzględnienie przez Sąd I instancji okoliczności faktycznych sprawy, które w ocenie odwołującego miały wpływ na wynik sprawy. W uzasadnieniu apelacji odwołujący wskazał, że w zaskarżonej decyzji organ rentowy nie wskazał okresu zaległości, podkreślił również, że potrącenie przez organ rentowy składek dotyczy przedawnionych składek. Podniósł, że przedmiotowe zaległości składkowe winny być egzekwowane z hipoteki przymusowej, a nie z przyznanej emerytury. Wskazywał również na bezprawne działanie komornika sądowego, które jego zdaniem doprowadziło do wygenerowania fikcyjnego długu (w dużej wysokości), opisywał też inne zadłużenia jakie posiadał.

Wskazując na powyższe zarzuty odwołujący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego z 20.01.2020 r. i przekazanie akt Sądowi I instancji celem ponownego rozpoznania sprawy, ewentualnie o zmianę wyroku z 20.01.2020 r. i nakazanie organowi rentowemu wypłacenie naliczonego świadczenia emerytalnego wraz z należnymi odsetkami, licznymi do czasu wypłacenia świadczenia.

Organ rentowy nie złożył odpowiedzi na apelację odwołującego S. M..

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Wniesioną przez odwołującego apelację uznać należy za bezzasadną.

W świetle dokonanych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych, mających oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, argumentacja przywołana w apelacji nie znajduje uzasadnienia. W szczególności, w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji przeprowadził wystarczające postępowanie dowodowe, a zebrany w sprawie materiał poddał właściwej ocenie, zachowując granice swobodnej oceny dowodów przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które tutejszy Sąd w pełni podziela i przyjmuje za własne.

Sąd Apelacyjny podkreśla również, że stan faktyczny sprawy zasadniczo nie budził między stronami sporu.

Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego natomiast wynika, że decyzją z 11.07.2019r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, działając na podstawie przepisów ustawy z 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonemu S. M. prawo do emerytury rolniczej od 27.06.2019 r. Organ rentowy ustalił, że wysokość emerytury rolniczej składającej się z części składkowej wynosi 33,37% emerytury podstawowej co daje kwotę 303,33 zł netto miesięcznie, przy czym całość powyższej kwoty będzie potrącana z tytułu zaległych składek na ubezpieczenie społeczne rolników, tak iż kwota do wypłaty wynosi 0 złotych miesięcznie.

Przypomnieć należy również, że odwołujący nie kwestionował istnienia zaległości składkowych przypadających w okresie od stycznia 2004 r. do czerwca 2019 r., kwestionował z kolei, że organ rentowy był nieuprawniony do potrącenia z całej kwoty przyznanej odwołującemu emerytury rolniczej należności z tytułu zaległych składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Jak wynika z akt organu rentowego na dzień 10.07.2019 r. odwołujący S. M. posiadał zadłużenie w opłacie składek w wysokości 41944,80 zł.

Zatem przedmiot sporu w swej istocie sprowadzał się do ustalenia, czy organ rentowy miał podstawę do potrącenia odwołującemu z emerytury rolniczej całej kwoty.

W tym miejscu Sąd Apelacyjny wskazuje, że w pełni podziela stanowisko Sądu I instancji zaprezentowane w wyroku, a następnie w uzasadnieniu. Zwrócić uwagę należy, że Sąd Okręgowy zasadnie stwierdził, że zgodnie z art. 50 ust.1 i 2 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, Kasa może potrącać z wypłacanych świadczeń z ubezpieczenia zaległe składki na ubezpieczenie społeczne rolników i członków ich rodzin lub na ubezpieczenie, wraz z odsetkami, a także składki na ubezpieczenie za bieżący kwartał; dotyczy to tylko składek za osobę pobierającą świadczenie z wyjątkiem domownika, oraz składek, do których opłacenia zobowiązana jest ta osoba. Ponadto z emerytur i rent mogą być potrącane inne należności na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przepisy te, w związku z treścią art.52 ust.1 pkt. 2 ww. ustawy, to przepisy art.129-136 b oraz 139-144 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Regulacja art. 139 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ma na celu ochronę świadczeń emerytalnych przed bezprawnym pomniejszeniem i stwarza pewną dozę bezpieczeństwa dla przyszłego emeryta lub rencisty, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych samowolnie nie dokona jakichkolwiek potrąceń bez podstawy prawnej. W żaden sposób nie można interpretować tego przepisu jako podstawę do wyliczenia maksymalnego obciążenia dla danego świadczenia, gdyż regulacja w tym zakresie została zawarta w art. 140 ustawy o emeryturach i rentach. Przepisy

art. 140 ww. ustawy regulują maksymalne wysokości potrąceń jakich można dokonywać w stosunku do emerytur i innych świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nie ma natomiast zastosowania w przypadku świadczeń przyznanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Artykuł 139 ust. 1 ww. ustawy należy odczytywać w ten sposób, że ze świadczeń emerytalnych, czy rentowych nie można potrącać innych należności, to jest takich, które nie zostały tam wymienione, a dopuszczalne potrącenia muszą być dokonywane w kolejności określonej tym przepisem (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 04.12.2015 r., sygn. akt III AUa 890/15, LEX nr 1968166). Jak wynika z powyższego w przepisie tym nie zostały wskazane należności z tytułu zaległych składek na ubezpieczenia społeczne rolników. Natomiast przepis art. 50 ust. 1 zd. 1 ustawy z 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników daje organowi rentowemu uprawnienie do dokonywania potrąceń zaległych składek na ubezpieczenie społeczne z przyznanej ubezpieczonej renty rolniczej stanowiąc, że Kasa może potrącać z wypłacanych świadczeń z ubezpieczenia zaległe składki na ubezpieczenie społeczne rolników indywidualnych i członków ich rodzin lub na ubezpieczenie, wraz z odsetkami, a także składki na ubezpieczenie za bieżący kwartał, przy czym dotyczy to tylko składek za osobę pobierającą świadczenie, z wyjątkiem domownika oraz składek, do których opłacenia zobowiązana jest ta osoba. W myśl ust. 2 powyższego przepisu o dokonywaniu potrącenia orzeka się w decyzji ustalającej prawo do świadczenia albo w odrębnej decyzji. Należy zauważyć, że powyższy przepis nie ustanawia granicy, do której organ rentowy może potrącać zaległe składki z wypłacanego świadczenia, co uprawnia do wniosku, że na poczet tych należności może być potrącana cała kwota przysługującego do wypłaty świadczenia. W wyroku z 14.04.2015 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie w sprawie o sygn. III AUa 122/15), stwierdził, że art. 50 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników zezwala organowi rentowemu na dokonywanie potrąceń całości wypłacanych świadczeń na poczet zaległych składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Z powyższych przepisów, prawidłowo zastosowanych przez Sąd Okręgowy jednoznacznie wynika, że potrącenia dokonywane z emerytury wnioskodawcy znajdują oparcie w prawie. W swojej apelacji S. M. nie kwestionował, iż jest zadłużony z tytułu zaległych składek na ubezpieczenie społeczne rolników, jak też ma zadłużenie, będące przedmiotem postępowania egzekucyjnego.

Odwołujący S. M. nie kwestionował istnienia zaległości składkowych przypadających w okresie od stycznia 2004 r. do czerwca 2019 r., nie kwestionował również ich wysokości (tj. kwotę 41944,80zł) a zatem, skoro posiada on zadłużenie z tytułu należnych składek na ubezpieczenie społeczne rolników, to organ rentowy jest uprawniony do potrącania z całej kwoty przyznanej mu emerytury rolniczej należności z tytułu zaległych składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Apelacja skarżącego nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ nie zawiera zarzutów skutkujących uchycieniem lub zmianą wyroku Sądu I instancji. Wbrew twierdzeniom odwołującego nie uległy przedawnieniu należności składkowe, albowiem jak wynika z akt KRUS zaległości z tytułu nieopłaconych przez odwołującego składek wynoszą 41944,80 zł oraz obejmując okres 02.2018r.-02.2019r., natomiast zgodnie z art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne. Nie ulega wątpliwości, zatem że zadłużenie ww. nie uległo przedawnieniu. Bez znaczenia w niniejszej sprawie były również twierdzenia odwołującego w zakresie egzekucji komorniczych oraz powstania w związku z tym zadłużenia składkowego. Odwołujący w apelacji nie zawarł żadnych merytorycznych argumentów, które mogłyby skutkować zmianą wyroku Sądu I instancji, natomiast w dalszym ciągu powielał wcześniej już przedstawione stanowisko przed Sądem I instancji.

Reasumując, w ocenie Sądu Apelacyjnego potrącenia dokonywane z emerytury odwołującego S. M. znajdują oparcie w prawie.

Mając na uwadze powyższe, uznać należy, że w niniejszej sprawie Sąd I instancji oparł się na pełnym materiale dowodowym, prawidłowo go ocenił i przyjął za podstawę poczynionych ustaleń faktycznych. Zarzuty apelacyjne odwołującego nie znajdują zatem uzasadnienia, a stanowią jedynie polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu I instancji i w ocenie Sądu Apelacyjnego w żadnej mierze nie podważyły prawidłowego rozstrzygnięcia Sądu I instancji. W konsekwencji przedstawionej oceny prawnej, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację odwołującego S. M..

Renata Pohl Dorota Goss-Kokot Marta Sawińska

ZARZĄDZENIE

1. odnotować w kontrolce uzasadnień,
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć odwołującemu,
3. po dołączeniu z.p.o. akta zwrócić do SO.

P., dnia 12 marca 2021 r. sędzia Dorota Goss-Kokot